

CK.0000066069

TẠ THỊ MINH LÝ

ĐIỀU CHỈNH PHÁP LUẬT VỀ TRỢ GIÚP PHÁP LÝ Ở VIỆT NAM

TRONG ĐIỀU KIỆN ĐỔI MỚI

(Sách tham khảo)

UYÊN
LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

**ĐIỀU CHỈNH PHÁP LUẬT
VỀ TRỢ GIÚP PHÁP LÝ
Ở VIỆT NAM
TRONG ĐIỀU KIỆN ĐỔI MỚI**
(sách tham khảo)

Mã số: $\frac{3.34 (V)}{CTQG - 2013}$

TS. TẠ THỊ MINH LÝ

**ĐIỀU CHỈNH PHÁP LUẬT
VỀ TRỢ GIÚP PHÁP LÝ
Ở VIỆT NAM
TRONG ĐIỀU KIỆN ĐỔI MỚI**
(sách tham khảo)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
Hà Nội - 2013

CHÚ DẪN CỦA NHÀ XUẤT BẢN

Trợ giúp pháp lý là việc cung cấp dịch vụ pháp lý miễn phí cho người nghèo và đối tượng chính sách và nhóm yếu thế theo quy định của Luật trợ giúp pháp lý, giúp người được trợ giúp pháp lý bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của mình, nâng cao hiểu biết pháp luật, ý thức tôn trọng và chấp hành pháp luật; góp phần vào việc phổ biến, giáo dục pháp luật, bảo vệ công lý, bảo đảm công bằng xã hội, phòng ngừa, hạn chế tranh chấp và vi phạm pháp luật, v.v.. Những quy định của Luật trợ giúp pháp lý năm 2006 và các văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn thi hành Luật là cơ sở pháp lý giúp hoạt động trợ giúp pháp lý ngày càng phát triển, góp phần quan trọng trong việc tạo dựng mô hình trợ giúp pháp lý ở Việt Nam.

Trong điều kiện xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, cùng với sự phát triển không ngừng của đời sống kinh tế - xã hội, nhiều lĩnh vực về tư pháp đang đặt ra yêu cầu đổi mới và xã hội hóa, trong đó có hoạt động về trợ giúp pháp lý. Vì vậy, việc nghiên cứu có hệ thống và mang tính lý luận cơ bản để điều chỉnh pháp luật về trợ giúp pháp lý có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, định hướng phát triển trợ giúp pháp lý phù hợp với tình hình mới, nhằm tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật điều chỉnh toàn diện về trợ giúp pháp lý và huy

động được các nguồn lực bảo đảm thực thi pháp luật nói chung và pháp luật trợ giúp pháp lý nói riêng, đáp ứng yêu cầu của việc đưa pháp luật vào cuộc sống thường nhật của nhân dân.

Để đáp ứng bạn đọc có nhu cầu tìm hiểu về lĩnh vực nêu trên, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Sự thật xuất bản cuốn sách ***Điều chỉnh pháp luật về trợ giúp pháp lý ở Việt Nam trong điều kiện đổi mới (Sách tham khảo)***. Cuốn sách do TS. Tạ Thị Minh Lý, nguyên Cục trưởng Cục Trợ giúp pháp lý - Bộ Tư pháp viết, đây là đề tài nghiên cứu một cách toàn diện và hệ thống đầu tiên về lĩnh vực này, là tài liệu tham khảo hữu ích, có ý nghĩa trong việc tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật nói chung và điều chỉnh pháp luật về trợ giúp pháp lý nói riêng đáp ứng yêu cầu quản lý xã hội phù hợp với thực tế và sự nghiệp đổi mới của đất nước hiện nay.

Xin giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 3 năm 2013

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT

MỞ ĐẦU

Trong công cuộc đổi mới đất nước ta, trong thời gian qua, Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản pháp luật và thực hiện nhiều giải pháp để các quyền của công dân được bảo đảm nhằm kết hợp hài hoà giữa tăng trưởng kinh tế với giải quyết các vấn đề xã hội, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Với quan điểm lấy con người làm nhân tố trung tâm, mọi người có điều kiện phát triển toàn diện, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, Nhà nước vừa hoàn thiện hệ thống pháp lý vừa đẩy mạnh cải cách hành chính, cải cách tư pháp để bảo đảm thực thi các quyền và nghĩa vụ của công dân.

Tuy nhiên, cũng như các quốc gia khác, những khiếm khuyết của mặt trái cơ chế kinh tế thị trường, của hệ thống pháp lý, những hành vi thực thi pháp luật chưa đúng, v.v., là nguyên nhân của nhiều khiếm khuyết, phần nào làm giảm lòng tin của nhân dân vào pháp luật và bản chất tốt đẹp của chế độ. Những năm qua, Đảng và Nhà nước ta có nhiều chủ trương nhằm tăng cường tính phục

vụ và minh bạch hoá hoạt động công vụ, đổi mới các biện pháp bảo đảm tư pháp (trong đó có quyền bào chữa và quyền khiếu kiện của công dân), thực hiện bồi thường oan sai, khuyến khích phát triển nghề luật sư, v.v.. Trước tình trạng phân hoá giàu nghèo ngày càng lớn, một bộ phận dân cư không có cơ hội để hưởng các ưu đãi do chưa hiểu biết pháp luật và thường bị thiệt thòi khi có tranh chấp, vướng mắc pháp luật, Đảng ta đã chỉ đạo xây dựng nhiều chính sách hỗ trợ người nghèo và nêu yêu cầu: mở rộng loại tư vấn pháp luật phổ thông, đáp ứng nhu cầu rộng rãi, đa dạng của các tầng lớp nhân dân, nhằm góp phần nâng cao ý thức pháp luật và ứng xử theo pháp luật của công dân trong quan hệ đời sống hàng ngày...; cần nghiên cứu lập hệ thống dịch vụ tư vấn pháp luật không lấy tiền để hướng dẫn nhân dân sống và làm việc theo pháp luật và tổ chức hình thức tư vấn pháp luật cho các cơ quan, tổ chức và nhân dân, tạo điều kiện cho người nghèo được hưởng dịch vụ tư vấn pháp luật miễn phí. Quan điểm này đã đặt nền móng hình thành tổ chức thực hiện trợ giúp pháp lý, tạo cơ chế bảo đảm công bằng trong tiếp cận pháp luật cho người nghèo, hướng dẫn họ sống, làm việc theo Hiến pháp và pháp luật.

Thực tiễn triển khai trợ giúp pháp lý những năm qua đã khẳng định đường lối đúng đắn của Đảng về một chính sách hợp lòng dân, thể hiện đạo lý của dân tộc, bản chất tốt đẹp của chế độ xã hội chủ nghĩa và phù hợp với xu thế của thời đại. Qua các hoạt động tư vấn, bào chữa, đại diện..., hoàn toàn miễn phí, trợ giúp pháp lý đã giúp

được cho hàng trăm ngàn người nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số, người tàn tật, trẻ em..., giải tỏa vướng mắc pháp luật, bảo vệ được quyền, lợi ích hợp pháp, được bảo đảm công bằng trong xử lý các tranh chấp, khiếu kiện, qua đó, nâng cao hiểu biết pháp luật để thực hiện quyền và nghĩa vụ công dân, góp phần bảo vệ lợi ích Nhà nước và xã hội. Từ chỗ bảo vệ quyền con người, đặc biệt là nhóm công dân nghèo, trợ giúp pháp lý đã góp phần làm yên lòng dân, củng cố lòng tin của người dân vào chế độ, đồng thời nâng cao được ý thức và trách nhiệm công vụ, giữ ổn định trật tự xã hội, thúc đẩy kinh tế phát triển.

Do trợ giúp pháp lý mới hình thành ở Việt Nam nên chúng ta có điều kiện rút kinh nghiệm về hoạt động này của nhiều quốc gia. Tuy nhiên, hiện nay, các yếu tố của đời sống pháp luật thường có biến động nhanh và đang bị chi phối mạnh mẽ bởi giai đoạn chuyển giao cơ chế quản lý kinh tế nên đã và đang phát sinh nhiều vấn đề bức xúc, đòi hỏi phải được đánh giá về thực tiễn và giải quyết về lý luận. Việc nghiên cứu về dự báo định hướng phát triển trợ giúp pháp lý giai đoạn tới để đáp ứng nhu cầu đa dạng của người dân là yêu cầu khách quan của phát triển xã hội và bảo vệ quyền con người. Bởi lẽ, đã gần một thập kỷ trôi qua nhưng các vấn đề cơ bản về lý luận, về khái niệm và các đặc trưng cơ bản của mô hình trợ giúp pháp lý, đặc biệt là điều chỉnh pháp luật về trợ giúp pháp lý ở Việt Nam - một phạm trù mang tính lý luận, nền tảng đến nay vẫn chưa được tổ chức nghiên cứu. Việc chậm trễ này có nhiều nguyên nhân, một mặt, do trợ